

Ilona Vojtko

Řeka s rozpuštěnými vlasy
pohádky pro velké děti a malé rodiče

Ilustrace
Dita Vopřadová

Helena Vojtko

Řeka s rozpuštěnými vlasy
(pohádky pro velké děti a malé rodiče)

Ilustrace Dita Vopřadová

Řeka s rozpuštěnými vlasy

Copyright © Jan Vojtko, 2015

Copyright of Czech edition © Knihy na klíč s. r. o., 2015

All rights reserved. (Všechna práva vyhrazena.)

ISBN 978-80-906202-0-9

ISBN 978-80-906202-1-6 (ePub)

ISBN 978-80-906202-2-3 (PDF pro čtečky)

ISBN 978-80-906202-3-0 (mobi)

ISBN 978-80-906202-4-7 (PDF)

Malá holčička seděla na schodech a ukusovala maličké kousky kulaté sušenky. Byla to velká sušenka s čokoládovými kousky a rozinkami. Vedle ní stál na strážci prázdný hrnek od kakaa. Měla ráda horké kakao. Nikdy jí nevydrželo dost dlouho, aby mohla suché sušenky zapít. Neměla ovšem ráda, když jí poslední drobký sušenek škrábaly v krku. Fuj. Sušenkové struhadlo. Ale ano, mami, říkala si vždycky v duchu, mohla bych si nechat trošku kakaa nakonec. Ale když ono je pak takové mazlavé a studené a na to sušenkové struhadlo by stejně nikdy nestačilo. Na to určitě potřebuji celý hrnek nového kakaa. Horkého. To pak krásně rozpustí ty drobečky v krku. Ano, jistojistě věděla, že jeden hrnek kakaa nikdy nestačí. Věděla to i maminka. Proto jí vždycky dělala kakao do celého džbánu.

Malá holčička seděla na schodech. V klidu ukusovala ze své velké čokoládové sušenky s rozinkami a při tom se usmívala. Věděla, že na ni čeká druhý hrnek horkého kakaa.

„Anežko, vyčistila sis zoubky?“ ozval se hlas z pokoje nad schody. Celkem tam byly pokoje tři. Jeden pro Anežku, druhý pro tatínka, ve kterém pořád něco psal, telefonoval v něm, rozčiloval se, smál se, broukal si a zpíval. Někdy tam Anežku vzal. Ne moc často, ale někdy ano.

V tom třetím byla koupelna. A taky záchod. Fuj. Byly dohromady v jednom pokoji. Kamarádky ze školky říkaly, že kluci někdy čurají do umyvadla, protože nestihnou dojít na záchod. A někdy i do vany, když se koupou. To si Anežka nedovedla představit. Jednou to chtěla zkusit, ale prostě nemohla. Nešlo to.

„Anežko, slyšela jsi mě? Ptal jsem se, jestli sis už vyčistila zoubky?“ hlas z prvního pokoje už byl o něco hlasitější.

Vzdychla si. „Ještě ne, tatí. Ještě jím sušenku,“ řekla pravdu. Ale ne celou.

„Tak to si ji už odlož, zvedni se a poruč nožičkám, ať se rozeběhnou do koupelny vyčistit si zoubky. Slyším je až sem, jak křičí, že už nechtějí být tak strašně špinavé.“

Anežka se zachichotala.

„Teda tatí, ne ne. Já teda neslyším vůbec nic a to jsou to moje zoubky! To bych přece musela určitě slyšet, když jsou moje.“

„Jak bys je mohla slyšet Anežko, když pořád chroupeš tu sušenku. To je randál, že ani zoubky neslyší samy sebe.“

Ach jo, znovu si povzdechla Anežka. Vzpomněla si, jak jednou přišla celá umazaná od bláta, když stavěla na zahradě hráz. Vůbec se jí nelíbilo být takhle špinavá. A to měla špinavé jenom ruce. Představila si, jak se asi musí cítit všechny ty zoubky, když jsou vlastně špinavé úplně celé, od hlavy až k patě.

Položila si zbytek sušenky na schod vedle puntíkatého hrnečku od kakaa. Zvedla se a vyklepala všechny drobečky. Ty, jak dopadaly na dřevěné schody, šustily a skákaly, jako kdyby chtěly utéct co nejdál pryč, a křičely na sebe, kudy je nejkratší cesta.

Anežka vyšla poslední tři schody do chodby. Z tatínkova pokoje, který byl vpravo, se linul tenký proužek žlutého světla. Bylo v něm teplo a bezpečno.

Jenže koupelna byla vlevo. Tam byla tma. Nesvítila tam ani jedna malá lampička. Anežka se rozhodně nebála tmy. To určitě ne. Jen si vždycky vzpomněla, co všechno se v té tmě může schovávat. Byla černá a vůbec nic neukazovala.

Vzala nohy na ramena a rychle se rozeběhla ke koupelně. Věděla, že vypínač je hned za dveřmi, stačí jenom rychle natáhnout ruku a zmáčknot. Jenže jak tak rychle běžela, minula dveře od koupelny a šáhla do výklenku na prádlo. Šmátrala do prázdna, až narazila na studenou zeď. Hledala vypínač. Prošmejdila celý kousek zdi. Nic.

Užuž chtěla zavolat na tátu, že se bojí. Ale ještě ne. Ještě se nebojím, tolik moc. Zkusila se tedy vrátit zpátky. Uf, oddechla si. Tady končí dveře a hned na druhé straně je vypínač. Teď stačil jen jeden pohyb rukou a... bylo světlo!

To už se Anežka nebála vůbec ničeho. Viděla na všechno. Dokonce dohlédla i do otevřené skříňky pod umyvadlem. Byl tam třeba kartáč na podlahu, kterému chybělo už pár vlasů. Byla tam taky spousta lahviček. Některé voněly a některé ne.

Došla k umyvadlu, natáhla se pro svůj modrý kartáček, taky pro pastu na zuby, ale ne pro tu pálivou. Anežka měla vlastní, která chutnala jako rozmačkané jahody. Někdy zapomněla vyplivnout pěnu z pasty a schválně ji polkla, tak moc jí někdy chutnala. Dala se do čištění. Úplně slyšela, jak se její zoubky radují a volají jeden na druhého já už jsem, já už jsem! Úplně čistý a běloučký. Nezapomněla ani na jeden.

Utřela si pusku do ručníku. Natáhla se pro hřeben a dala si ho do kapsičky od šatiček. Na to nikdy nesmí zapomenout. Strašně moc a moc měla ráda, když jí tatínek nebo maminka rozčesávali před spaním vlasy. No teda asi víc to uměl tatínek. Maminka to vždycky rozčesala za malinkou chvíli. Jenže tatínek si s vlásky hrál a přitom někdy vyprávěl pohádky. To nemusela jít spát tak brzy.

Jenže teď jí ještě čekala cesta z koupelny (kde musela zhasnout!) do svého pokoje, který byl sice jen maličký kousek, ale byl celý utopený ve tmě.

Nadechla se a zase se rozeběhla přímo ke svému pokoji. Jenže jak tak běžela, začal jí vypadávat hřeben z kapsy. Chtěla si ho přidržet, ale on už byl skoro celý venku. Místo toho, aby si ho zastrčila zpátky, ho vlastně ještě víc vystrčila a on spadnul na zem.

Anežka se zastavila, že hřeben zvedne. Neviděla ovšem, kde je. Všude byla tma. Klekla si na kolena a začala šátrat okolo sebe. Hřeben jí utekl. Asi slyšel vysypané drobečky na schodech a vydal se za nimi.

Začala natahovat. Co když hřeben nikam neutekl, ale někdo ho v té tmě vzal? Co když ho odnesli pavouci? Nebo tarantule? Té se bála úplně ze všeho nejvíc. Byla chlupatá, nohatá a kousala.

To už nevydržela a začala křičet. *„Tatí, tatí, mně se ztratil pokoj! A taky hřeben! Já se bojím!“*

Dveře se na druhém konci pokoje rozrazily a pustily tak daleko víc světla do celé tmavé a dlouhé chodby. Anežka sice pro slzy neviděla, ale hřeben se pěkně schovával hned u její pravé nohy. Bála se víc než Anežka.

Tatínek pomalu došel přímo k ní. *„Copak tu pláčeš, holka moje?“*

„Byli tu pavouci a tarantule a hřeben mi někam utekl!“

„Podívej se, ty holka copatá, okolo sebe. Hřebínek máš u nohy. A vidíš tu nějaké pavouky? Ne? Tak to tady asi vůbec nebyli. I když mají osm nohou, zase tak rychlí nejsou.“

Anežka se mu držela okolo krku a z bezpečné vzdálenosti jednoho táty se dívala po podlaze. Musela uznat, že pavouci ani tarantule tam opravdu nebyly.

Oddechla si. Měla hřeben, měla tátu a teď určitě bude pohádka.

Seděla na posteli. Za ní seděl táta a rozčesával jí vlásky. Pramínek po pramínku. V pokojíčku svítila jen jedna docela malá lampička. Byla jako hvězdička.

„Tatí, proč na obloze svítí hvězdy? Co dělají celou noc? A kam zmizí, když už není noc?“

Samé důležité otázky pro malou holčičku.

Hřeben se v tatínkově ruce na chvílku zastavil. Slyšela, jak se zhluboka nadechnul a pak řekl. *„Víš, Anežko, to máš tak...“*

Hvězdy

Když na světě žil první kmen lidí, bylo všude šero. Nebyla úplná tma, ale nebylo ani úplně světlo. My bychom asi moc neviděli, ale tehdy lidé ještě nepotřebovali baterky nebo lampičky. Dokázali se dívat docela dobře i bez nich. Žili v domech z listí a hlíny. Neznali den ani noc. Když byli unavení, stačilo jen na chvílku zavřít oči. Když byli hladoví, stačilo jen natáhnout ruku a utrhnout plody ze stromů, které rostly všude okolo.

Žila s nimi také jedna malá holčička s očima šedýma jak vlčí srst. Její maminka měla oči tmavé jako díra v kmeni velkého stromu. Stejně jako její oči, byly tmavé i její vlasy a kůže. Tatínek měl naopak kůži bílou jako květy rostlin na lukách. Vlasy stejné barvy a jeho oči... oči byly bílé jak míza těch velkých stromů, jen uprostřed měly černou tečku.

Ta malá holčička milovala své rodiče tak velikou láskou, že si mezi sebou nemuseli ani povídat. Stačilo jen na maminku a na tatínka pomyslet a hned tu oba byli. Maminka s květy za vlasy a tatínek s plnou náručí šťavnatých bobulí.

Tak čas plynul. Nikdo a nic nerušil život toho kmene.

Až jednou.

V čas, kdy lidé kmene spali, se přivalila na kraj jejich údolí černočerná tma. Ne stín, ne mlha. Jen hluboká černá neproniknutelná tma.

Na kraji údolí žila stará žena a jako všichni ostatní spala na krátkou chvílku. Ona jediná uměla svou mysl v čase spánku pouštět pryč z těla a nechat ji toulat se po všemožných krajích, chodit po kopcích a plavat ve vlnách potoků. Říkalo se o ní, že byla prvním člověkem, který se dotknul země. Ona byla první, která lidi učila, jak trhat bobule, jak stavět domy, jak vařit i jak o sebe pečovat. V jejích očích se mísily barvy celého světa.

Ale ani ona nevěděla, co přišlo na svět. Tma jí vnikla do domku z listí a hlíny. Převalila se přes okraj domu a na zemi spící ženu přikryla svou náručí. Pak zmizela. Rozplynula se.

Ve svém snu si všimla černoty. Stála na břehu veliké řeky, dívala se do vody svýma duhovýma očima a hledala své myšlenky. V tom její odraz potemněl. Nebe se zatáhlo a voda byla kalná a plná temné pěny.

Chtěla se vrátit do svého těla, probudit se, zjistit, co se stalo. Něco ji však ve snu drželo. Nohy měla zabořené do bahna, své vlasy zamotané do větví stromů, tmu za zády. Ta byla blíž a blíž.

Upínala se ke svému tělu. Chtěla se vzbudit a tmu zahnat. Křičela ze snu o pomoc. Nikdo však nepřišel. Ponořila se do tmy. Její mysl se ztratila.

Ostatní pomalu vstávali a šli si natrhat trochu ovoce a plodů do okolních lesů. Nikdo si nevšimnul, že stará žena s nimi není.

Pokaždé, když lidé z kmene uléhali k spánku, černota se vrátila a přikryla někoho z nich.

Tak to šlo další tři spánky, až si naše malá holčička s šedivýma očima chtěla hrát s kamarádkou. Chvilku ji hledala mezi stromy. Zašla i na okraj louky. Potom k potočku. Nikde ji nemohla najít. Rozhodla se, že se půjde podívat k nim do domku. Jistojistě ještě spí.

Rozhrnula závěs udělaný z květů, aby mohla nahlédnout dovnitř. Její kamarádka ležela na zemi pokryté velkými listy společně se svými rodiči. Ale pořád spala, ani se nepohnula. Vešla dovnitř a začala se rozhlížet. Čekala, že ji kamarádka ze spaní uslyší a pomalu se probudí a ona pak legračně pošimrá na chodidlech i její rodiče a všichni se se smíchem probudí a pak obě vyběhnou ven a budou si hrát. Nedělo se ale vůbec nic. Všichni měli oči zavřené. Nehnutě leželi jak kusy dřeva.

Zkusila je tedy pošimrat. Nejdřív jen trošku. Nic. Pak maličko víc. Nic. Zkusila se jich víc dotknout. Vzala svoji přítelkyni za chodidlo a zamávala s ním. Ani sebemenší pohyb. Vzpomněla si, že přece může mluvit! Nejdříve potichu šeptala jména. Pak zvedla hlas. Pořád nic. A pak, pak už křičela a trásla s nimi... Nic.

V duchu si vzpomněla na svoji maminku. Ta byla za malou chvilku u ní a hrozně se divila, co dělá v cizím domku.

Všechno jí tedy pověděla. Že si chce hrát a nemá s kým. Že šla vzbudit kamarádku s modrýma očima a našla ji bez hnutí ležet v domku.

Maminka Šedoočku pohládila po vláskách, aby ji uklidnila a řekla jí, že to také zkusí. Vše bylo beze změny. Dál tam leželi bez hnutí, bez pohybu. Zkoušel to i tatínek, který přišel za pár chvil po mamince.

Šedooká holčička začínala mít pocit, jako by v ní něco pohasínalo. Přestávala být veselá. Pořád dokola se svých rodičů ptala, proč se nemohou probudit? Proč pořád tak leží? Co se jim stalo? Kdy se už probudí? Vždyť každý z nich přece spí malou chvíličku.

Její otec s bílýma očima se dlouze díval na spící rodinu a viděl, že je něco jinak. Viděl, že jejich dech je delší a hlubší, kůže studenější. A jejich hlavy? Jejich hlavy byly jako zamlžené. Vzal za ruku svou ženu a poprosil ji, ať také nahlédne. Ta se chvíli dívá, kam se jeho oči dívají a pak si s hrůzou zakryje ústa, aby nevykřikla. Otočí se na svého muže a jen zašeptá „*Jsou tam místa, kde není nic vidět. Jakoby je něco pozřelo. Je tam svět beze světla.*“ Stejně jako jejich Šedoočka, začali mít její maminka s tatínkem pocit, který dřív nikdy nepoznali. Pocit, jako kdyby je někdo ušpinil. Začali mít strach.

Rozhodli se proto, že zkontrolují každého z jejich kmene, jestli se ostatním také nestalo něco podobného.

A stalo.

Celkem takto spalo hlubokým spánkem pět lidí. Stará paní s očima barvy duhy, modrooká rodina kamarádky jejich dcery a muž - lovec, co viděl svět zeleně, samotář, co žil odděleně od ostatních.

Všichni dospělí kmene se dlouho a dlouho radili, co dělat, aby se všichni vzbudili. Ustanovili každému, ze spících ochránce, aby u nich bděl, kdyby se náhodou některý z nich probudil.

Tak to šlo dalších pět spánků. Šedooká holčička byla z toho všeho zmatená a smutná. Nevěděla, co se to děje. Nerozuměla sama sobě, svým pocitům, které teď měla, které

jakoby nepatřily jí a které ji nutily propadat se hlouběji a hlouběji do tmy. I její oči měly tmavší šedou barvu a kalily jí pohled na svět, ve kterém žila.

Navštěvovala pravidelně nejenom svoji kamarádku a její rodiče, ale chodila se dívat i na starou paní a lovce.

Jednou seděla u staré paní a začala si s ní povídat, i když věděla, že jí nikdo neodpoví. Začala jí vyprávět, jak všichni lidé smutní z toho, že jich pět stále spí. Začala jí vyprávět o pocitu, který nikdo z nich nikdy nezažil. Vyprávěla jí, že pro bobule už musí její tatínek chodit čím dál tím dál, a že její maminka zapomíná nosit květiny ve vlasech. Povídala jí o tom, jak svýma očima vidí svět jako v mlze.

Povídala jí, jak jí chybí její kamarádka a jejich hry. Jak si chce znovu hrát u potoka a dívat se na ryby a sledovat vážky a ptáky a mraky a vlnky na vodě a trávu a květiny a zvířata... prostě všechno!

Pak si dala hlavu mezi kolena a rozplakala se. Poprvé v životě někdo z jejich kmene plakal. Poprvé v životě toho světa někomu z lidí tekly slzy. Slané a pálivé.

„*Slyším tě,*“ zazněl hlas. Šedooká dívka stále plakala a neslyšela. Znovu se tedy ozval hlas. „*Slyším tě, děvenko.*“ Vzlyky přestaly. Za chvíli i slzy přestaly téct. Holčička zpozorněla. Bála se zvednout hlavu. A potřetí zazněl ten hlas. „*Slyšela jsem tě.*“

Pomaloučku zvedla oči, aby se setkala s duhovými očima staré paní. Vrhla se k ní a vzala ji za ruku a pořád opakovala, mluvte, mluvte, mluvte.

Pomyslela na maminku a na tatínka. Ti se vzápětí objevili u dveří domu spánku, jak mu členové kmene začali říkat, stejně překvapení jako jejich dcera.

Stará paní se pomalu posadila a řekla jim, aby svolali hned všechny z kmene do toho domu.

Když byli všichni pohromadě, stará paní si je pomalu prohlédla. Podívala se každému z nich zpříma do očí. Pak teprve začala mluvit.

Vyprávěla jim, jak ji pohltila temnota a jak nemohla zpátky ze svých snových cest. Jak ji ta síla držela uvězněnou nohama v bahně. Jak se svýma duhovými očima rozhlížela okolo, po zemi, ale vše bylo zahaleno černotou. Ve svém snu proto vzhlédla